

II. Rákóczi Ferenc a pokolban.

A nemzet egyeteme nem tekintett mindig olyan hódoló tisztelettel a nagy fejedelemre, mint manapság. „1735. után lassanként kihalt az a nemzedék, amely megőlte a szabadságharcot vagy éppen személye szerint ismerte a fejedelmet, a fölnövekvő új nemzedék tudatába senki se véste be... S mikor az első magyar költő először leírja Rákóczi nevét: 1782/83-ban Anyos Pál a *Kalapos király* c. versében, tollán a hős alakja pártossá, szabadságharca pártütéssé torzul.“¹

Anyosénál jóval disszonásabb hangot ütött meg Gáti István máramarosszigeti ref. pap verses művében. Ez a munka kikerülte a kutatók figyelmét s a legutóbb megjelent összefoglaló tanulmányban (Szitás Ilona: *II. Rákóczi Ferenc a magyar irodalomban*, 1937.) sincs nyoma.

Gáti István² könyve 1792-ben jelent meg. Címe: „*Második József a' maramarosi éhségben. Mellyben az 1785. esztendőben kezdődött, és 1787. végeződött maramarosi éhségnek történetes megírásában, a' második nagy József kegyelmességét, háldadosan emlegeti, az éhségből ki-szabadított vármegyének képeben.*“ A verses mű a hála érzésében fogant. Bevallott célja, „hogy Nagy Józsefnek nagy Neve áldásban legyen még késő maradékinknál is.“ A részletes leírásokban, mitológiai és történeti vonatkozásokban bővelkedő műnek bennünket érdeklő része a harmadik ének.

Mielőtt József császár értesült volna a csapásról, különös álmot lát. Megjelenik neki Mária és szimbolikus jelekkel tudtára adja uralkodásának végét és országainak sorsát. „Azonban egy szeker jó utánnok, mely JOSEFet és MARIÁT az örökkévalóságba ragadja. Mellyből iszonyu nagy Kiáltás és Éneklés hallatik.“

„A bal kapuján bé-mennek, ez iszonyú Mélységnek,
Hát a' Gonoszúgnak minden Követői itt égneek.
Ki a' Lopást káromolja, ki a' Paráznaságot
Irigységet, Rágalmazást, ki meg a' Puhaságot.
Némelly hogy hamissan ítélt; más hogy hamis Tanú volt.
Más azt bánja: az ártatlan Mentségére hogy nem szólt.
Sok nyelvét könnyében rágta, ki hamissan esküdött,
Sok Amító vas Látdákban tüzes Párnán feküdött.
Leg-több jajgatott olyan, ki nem tartott semmi Vallást;
Meg-utálta Istent, 's minden Mennyből küldött Javallást.
Lángoltak sok haragosok, Boszszusok e' Tüz Tóban
Kiket az Isten haragja, itten préselt valóban.
Itt a' Szolgák nyögtek; ott a' rossz Gazdák sóhajtoztak.
Itt a' Birák; ott a' Rabok zokogva kiáltoztak.
Sok volt, a' ki faj fel szóval Bibliát emlegetett.

¹ Császár Elemér: *Rákóczi a magyar költészetben*. Rákóczi-Emlékkönyv. Bp., é. n. 129. 1.

² Szinyvei: *Magyar Irod.* III. 1041—44.

Sok, a' ki, mindenféle Bűnt, a' Koronára vetett.
Atkozta Születéseket, Sorsokat, 's a' jó Istent:
A' ki pedig igyekezett Boldoggá tenni mindent.

SZERETTE vón tudni JÓSEF egygyenként kik legyenek
Ezek a' szörnű kinokra, le-hányt szerentsélenek.
De az iszonyú Káromlás, Szíveket által verte,
'S az el-szenvedhetetlen füst, az orokat tekerte.
Azért ki-jőni siettek, A' jó Fi nem álhatta
Hogy káromoltassék, füle hallatára Szent Attya.
Azonkívül-is Képekből, Többnyire már ki-költek,
Az Isten' Fenyegetősi, miolta rájok föltek.
De tsak ugyan némellyeket, a' mint futva megnézett;
Által-látó éles szeme, tsak hamar meg-intézett.
Látta, *Levánta* és *Vata*, a' kereken ott forgott
Mellyen az általok meg-ölt *Gellert* vére letsorgott.
Peust, *Hunnos* Eleink közt a' ki Szakadást tsinált
Ördöngös *Ra'sdi* kénkőves Poharából itt kinált.
Fiját K...ája kedvéért számkivető *Teuman*
Attyát azért meg-bosszuló gaz *Meucus* is itt van,
Kopi 's *Aba* szeme, itt-is a' fénéségtől vérzett,
Kik közt egygyik-is kegyelmet a' Szívében nem érzett.
Sölt itt rágta kettős Nyelvét, mellyel össze-vesztette,
Istvánt 's *Szobeszlaut*, azzal a' két Tábornak mellette.
Martinusi itt jajgatta Hazája árulását;
Ujlaki a' Király ellen való Motskolódását
Karaja-is itten nyögött, ki préselt Kintse között
Gyula, *Kupa*, ki a' Jézus Hitibe meg-ütözött.
Királyok-is voltak itten, felesen nyomorultak;
Kik szégyenletekben artzra JÓSEF előtt horultak.
Azért-is nem esmérhette. Illó-is volt kedvezni;
Nem illik a' Királyoknak Bűnöket fel-fedezni.
De *Rákózt* e' füst közt-is nehezen meg-esmerte,
Magyar Országból, *Jósefet*, ki régen majd kiverte.
Ki a' Magyar Szabadságot, akkor-is papirossan
Tartotta, de Petsét nélkül, a' kezébe szorossan.
Mond-meg: (úgy mond néki JÓSEF) „régí nagy Fejedelem!
„Mit keressz itt Szerentsétlen! mért emész a' Gyötrelmem!
„Auszriának kegyelmét, régi Ősid esmerték
„Úgyan azért, erre bizni, magokat mindég merték.
„Te vagy, óh! te vagy egyedül, Ágadba szerentsétlen
„Ki az unszoló Kegyelmet, meg-vetted idétlen.
„De ime! egy pár Tzitromot nyujtok, tüzed' enyhíteni
„Mellyek fogják Gyötrelmidet, valamit könnyebbíteni“
„Ugy vagyon, (felel *Rákózt*), de ezt nékem okozta,
„Az a' *Tanáts(i)*,³ melly a' Nemzet, 's az én vesztem dolgozta,
„De áldott légyen a' Haza, a' mely ezt nem hallgatta,
„Hanem magát a' *Jósefi* Kegyelemnek meg-adta.“
Longevallis ottan állott, közel *Rákózt* mellett.
Hasonlatos Gyötrelmeket, kinek szenvedni kellett.
Kérdi JÓSEF: „mit keressz itt, ám hiszem te hív voltál
„A' Király Békességére valókat, midőn szoltál“

³ (i) *Tanáts*. Ez állott 24 fő Nemesekből, melly olyan egygyezésre ment Rákózt Ferentztel, hogy annak híre nélkül meg-ne-békelhessen Jóseffel. Es e' miatt nem mehetett az Ausriai házzal Rákózt békességre, mikor akart volna-is. Jegyezd-meg az itt elő-hordatott Személyekről, hogy itt nem a' Biblia szerént ítéltek; hanem a' szerént a' mint azokat, vagy Törvény, vagy a' Király, vagy a' Népek közönséges vélekedése meg-szententiazótt. Mert amaz a' Iiitre tartozik, 's Isten dolga. (Gáti jegyzete.)

Mellyre *Longeval*: „Ugy vagyon. De *Káron* hogy meg-nézte
 „Levelemet: bé-jüvésem' e' Kapura intézte.
 „Mondván: Uradhoz hitetlen vóltál; ha Máshoz hívis.
 „Itt nem tsak a' Tselekedet jó számba: de a' Sziv-is.
Fráncpánt, Zrínyit, Bujdosót, Hórát-is meg-esmerte,
 Kik közt-is sirva, *Nadasdinak*, a' Vállát-is meg-verte
 Sok olly helyt-is látot; kikbe: olly Embereket vártak:
 Kik még abban az időben, az élők között jártak.
 Egy üres Szék akadt, kivált a' Kapunál Szemébe:
 Mellynek tüzes vas, mindene, Menykö a' Tetejébe.
Tziklopsok állották körül, tartottak tüzes fogót.
 A' Karjára e' vólt írva nagy betűkkel: *Van der Nót*.
 De voltanak több Székek-is, ki szükebb, ki szélesebb.
 Karos, karatlan, hamhodott, ki pediglen tüzesebb.
 Azon közbe, ki-haladtak. A' kapu bé-záródott,
 A' jobb felől — való pedig magába ki-nyitódott.

Ebben a paradicsomban — Gyönyörűség e' volt írva a kapuja felibe — minden lakos fejét korona ékesítette. „Itt volt minden Kegves, Jámbor, valaki tsak Istent félt, Felebarátya 's magára nézve ártatlanul élt.“ A következők vannak névszerint felsorolva: a nagy vitéz hazafi Nádasdi, Printz Eugén. Svérin, Daun, Prinzi Nádor Espány, jószívű Kinszki, Hollós, kit rettegett a' Pogány, ama jámbor Lótring Károly, Tsáki Kárdinál, Gilás, Bólózuduk, régi Magyaroknak Vezére, Zutmund, Szent István, a nagy Lajos, Mátyás, a nagy Leopold és Kegves Károly. Ez a költemény nemcsak történelmi vonatkozásai miatt érdekes, hanem irodalmi tekintetben is. A pokoljárás motívuma a XVIII. század végén Farkas András⁴ verses művén és *A peleskei nótárus pokolba meneteln* (1792) kívül itt van feldolgozva. Gáti könyve figyelemreméltó: Arany János diákkori olvasmányai között is szerepel.⁵ *Kulcsár Adorján.*

Költő a filmen.

Három éve mult immár, hogy folyóiratunk 26. évfolyamában (187—189.) e cím alatt utaltunk azokra a súlyos problémákra, amelyek az irodalmi művek megfilmesítésének kezdetben természetes és — sajnálatos velejárói. Konkrét adatokkal hívtuk fel a figyelmet arra, hogy a „megfilmesítés = meghamisítás“ egyenletét ki kell küszöbölni a filmgyártás e legnemesebb ágából. Utaltunk arra, hogy ez nemcsak nemzeti és erkölcsi érdek, hanem üzleti is. A becsületes művészet volt mindig a legjobb művészeti üzlet, s ma is az. Felszólalásunkat figyelmükre méltatták a filmesek, kiadták lapjaikkban, sőt napilapok is közölték és hosszas, jobbadán helyeslő vitatkozások indultak meg nyomában. Talán nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy volt is a dolognak némi hasznos gyakorlati eredménye. Annyi bizonyos, hogy az újabb megfilmesítésekből mindjobban kiszorul a giccs, az anakronizmus, az oda nem illő mindenféle trikós felvonulás, és dzsesszel tarkított cigánynota. Akkoriban

⁴ Berei Farkas András *pokolbeli utazása, melyet két könyvekbe ki-bótsá-
 tott az author maga költségen életének húszadikába a nyelvén szölkőknak ked-
 vekért.* Pest, 1794. [4] 136 l.

⁵ Arany János *Önéletrajza.* Hátrahagyott iratai és levelezése, I. k. XXXVIII. l.

arra is utaltunk, hogy „a magyar irodalom a filmlehetőségek ragyogó tárháza. Petőfi és Madách, Mikszáth és Jókai, Arany és br. Eötvös, Ady és Vajda végelethatalmas: film-perspektívákat jelentenek.“ Ezt a gondolatkört szeretnők ezúttal kiegészíteni azzal, hogy egy külföldi nemes példa követésére hívjuk fel az illetékesek figyelmét.

1940 november 27-én jelentős filmpremier zajlott le Zürich városában. Először „ment“ egy nagyon érdekes film. Címe: *Gottfried Keller élete és művei*. A svájci lapok, amennyire azt figyelemmel lehetett kísérni, nagy lelkesedéssel írtak a legnagyobb svájci író és költő életrajzi filmjéről. E sorok írása óta jutott közhírré, hogy Németországban *Schillerről* készült film, melyet márciusban mutattak be Stuttgartban. Ők hát egy lépéssel már tovább mentek. A költő nálunk nemcsak művei által került filmre, hanem maga is, emberi valóságában. Milyen széles esztétikai, pedagógiai horizontot nyit meg előttünk ez az ötlet! Nincs nemzet, amelynek, még a legnagyobbakat sem véve ki, olyan fejlett irodalomtörténeti és monográfiai irodalma volna, mint amilyen a magyarnak van. Itt a filmeseknek csak bele kellene nyúlni irodalomtörténetünk kincsestárisznyájába, s abból még taláalomra is ragyogóbbnál-ragyogóbb ékköveket lehetne kimarkolni. Íróink élete nemcsak romantikával teljes, hanem ez a romantika már fel is van tárva. A forgatókönyveket a megfelelő szakemberek a mi büszkeségünkéből, a megfelelő irodalomból összeállíthatnák. De előre is hangsúlyoznunk kell, hogy e munkálatoknak keresztül kell menniük a legilletékesebbek ellenőrző felülvizsgálatán. Olyan szerencsés helyzetben vagyunk, hogy alig van érdekes életű nagy írónk, akinek élete egy-egy nagy vagy kiváló esztétikusunk, irodalomtörténészünk, írónk oeuvrejében ne foglalna el középponti helyet. A monográfus benne él vagy benne élt hőisében. Úgy ismeri, mintha vele sétálgatna napos délelőttökön. Csak rá gondol, s felkelnek lelkében azok az adatok, fordulatok, amelyek oly sokat foglalkoztatták. A tervre csak ránéz s rögtön tudja, látja: ez nem kell, az kimaradt...

Filmeseink ragadják meg e pompás eszmét, amely a felnőtteket s az iskolásokat egyként érdekli s ez a kettős érdeklődés nagy üzleti lehetőségeket kapcsol a legszebb nemzeti érdekhez. Ime néhány adat azok számára, akiket illet. Az *Arany*-filmet felkérésre ellenőrizhetné Voinovich Géza, a *Kölcseyt* Kornis Gyula, a *Petőfit* Herczeg Ferenc, a *Madácho*t Harsányi Zsolt, az *Adyt* Hogedüs Loránt, a *Kemény Zsigmond*ot Papp Ferenc, a *Vörösmartyt* Brisits Frigyes. De volna megfelelő ember *Jókaira*, *Reviczkyre*, *Mikszáthra*, *Vajda Jánosra*, s másokra is. E termékeny eszme megvalósítására megvan minden erkölcsi és anyagi lehetőség. A világot jelentő vásznak kormányzói ennek megvalósításával megint bebizonyíthatnák, hogy ez a kis nemzet szellemiekben, az irodalom, a tudomány sok ágában megérdemli a világ megbecsülését, sőt csodálatát is.

Rubinyi Mózes.

Kisfaludy Sándor „Madagascari éneke“.

Az Irodalomtörténet legutóbbi számában ily cím alatt próbáltuk megállapítani Kisfaludy fordításának viszonyát Parny eredetiéhez (ld. Angyal Dávid, Kisfaludi Kisfaludy Sándor Minden Munkái. VII. köt. 580. l., Császár Elemér, Beöthy-Emlékkönyv, 247. l., Békei Jolán, IK. 1925), s az el-

térések elemzésével rávilágítani a magyar költő, ill. a magyar nyelv géniuszára. Kis cikkünk teljessége kedvéért jegyezzük még ide, hogy Herder, akinek hatása irodalmunkra olyan sokrétű s egyetemes irodalmi vonatkozásokban oly jelentős volt, maga is felhívhatta volna a figyelmet Parny madagascari dalaira. A *Stimmen der Völker* nemzetközi antológiájában, amelyből a magyar költészet feltűnően hiányzik, a VI. könyv a vadaké. Ez a rész a „Lieder der Madagasker“ sorozattal kezdődik, zárójelben ezzel a megjegyzéssel: „Aus dem Französischen des Ritter Parny“. Bevezetés után tíz dal következik, de az, amelyet Kisfaludy Sándor méltat fordításra, nincs köztük. Kétségtelen, hogy ő nem Herdernek, hanem Caroline Desclaponnak köszönheti a Magyar Tháliának ezt a darabját. De érdekes tudomásul venni, hogy a Madagascari énekeket Herder is fontos színnek tekintette tarka palettáján. *Hankiss János.*

Hírek.

Szinnyei Ferencnek. Társaságunk alelnökének *Novella- és regényirodalmunk a Bach-korszakban* című hatalmas művét, irodalomtörténetünk egyik legnagyobbzásású monográfiáját a Magyar Tudományos Akadémia nagyjutalmával tüntette ki. A jutalmazásnak őszintén örült tudományunk minden művelője.

Pintér Jenő emlékét újította fel megleghangú visszapillantás keretében Alszegehy Zsolt, Társaságunk elnöke, a Magyar Rádióban tartott előadásában.

Pintér Jenőnek. a „magyar nyelv apostoli védője emléké“-nek ajánlotta Gömöri Jenő Tamás *Es mégis él az ének* című verskötetét.

Herezeg Ferencet. a kiváló író, a Petőfi-Társaság, tagságának félé százados jubileuma alkalmából bensőséges ünneplésben részesítette. Ez alkalommal a Társaság tagjai a nagy íróval való személyes kapcsolataikat megörökítő díszes és tartalmas emlékkönyvet nyújtottak át az ünnepeltnek.

Kazinczy Ferenc szobrát, amelyet a románok leszereltek és Zilahon felejtették, szülőfalujában, a biharmegyei Érsemjénben ismét fölállítják.

Teleki László-kiállítás. 1841-ben, 100 évvel ezelőtt, mutatta be először a Nemzeti Színház Teleki László *Kegyenc*-ét. Az évforduló kegyelete vezette az Orsz. Széchenyi-könyvtárt, hogy tárlóiban Teleki-emlékkiállítást rendezzen. Kiállították a *Kegyenc* első és második előadásának színlapját, Láttuk a darab első szereplőinek, a száz évvel ezelőtti Nemzeti Színház gárdájának (Fáncsy Lajos, Lendvayné, Szigligeti Ede, Laborfalvy Róza, Lendvay Márton, Egressy Gábor) Marastoni, Kohlmann és Barabás Miklós által készített kőrajzú arcképeit. Látható volt az első kidolgozásnak, valamint a lerövidített és az első nyomtatott kiadással megegyező kidolgozásnak kézirata is. Ezek mellett a szomorújáték első (1841), és több más kiadása. A tárlók egyikében *Az áruló* c. kéziratos drámai töredék és Teleki László gyermekkori „jegyzőkönyve egy ülésről“ található. Láthatók voltak még Teleki nagy kortársainak (Pulszky, Kossuth, Szemere stb.) a *Kegyenc* szerzőjére vonatkozó írásai is. A kiállítás anyaga Teleki szüleinek, valamint az ő 1843-ban, és öngyilkossága évében (1861) készült kőrajzú arcképeivel zárult. A kiállítást Hubay Ilona rendezte.

A Franklin-Társulat olvasó klasszikusai. Abban a nemes törekvésben, hogy a nagyközönség kezébe mentül olcsóbb áron juttassák a magyar irodalom klasszikusait, a Franklin-társulat is részt kért. 44 filléres áron kb. négy-íves füzeteket adott ki, köztük egyes gyűjteményt Tompa Mihály verseiből, Vörösmarty Mihály, Gyulai Pál és Vajda János lírai költeményeiből, Arany János néhány elbeszélő költeményét és Petőfi Sándor János vitézét. Külön füzet adja a magyar bordalokat (*Strva rigad a magyar*), a legszebb magyar népdalokat (*Daloló Magyarország*) és egy a székely népmesék kis gyűjteményét. Örömmel adunk hírt erről az — iskolában is nagyon jól használható — kiadványsorozatról.

Elhúnytak.

BALAZS ÁRPAD, ny. főkapitányhelyettes, a Petőfi-Társ. k. tagja, szül. Kolozsvárt 1874 november 16-án, megh. Budapesten 1941 március 23-án. — Ref. 1896—1919-ig Zilahon szolgált mint vármegyei tisztviselő, 1919—1927-ig a m. kir. államrendőrség tagja volt. Háromszáznál több dala jelent meg, köztük Petőfi Sándor és Szabolcska Mihály verseinek megzenésítései.

BOROS GYÖRGY, dr. theol. h. c., ny. unitárius püspök, szül. Tordátfalván (Udvarhely vm.) 1855 április 19-én, megh. Kolozsvárt 1941 januárjában. — 1879—1910-ig a kolozsvári unit. kollégium tanára, illetve dékánja volt. 1910-ben egyh. főjegyző, 1928-ban unit. püspök lett s 1938 jan. 16-ával nyugalomba vonult. 1900-ban, 1919-ben és 1925-ben Észak-Amerikában járt, ahol számos előadást és prédikációt tartott. Első útja alkalmával a Harvard-egyetem tb. doktorává avatta. 1880-tól számos ered. és ford. cikke kolozsvári napilapokban, folyóiratokban és felekezeti orgánumokban. — Minket érdeklő munkái: *A jó gyermek könyve*. Erkölcsei elvek és szabályok. Kolozsv., 1890. (3. átd. kiad. U. o., [1911]). — *Az édes otthon*. Irta Gannet C. Vilmos. Ford. Bp., 1896. — *Szívemet Hozzád emelem*. Elmélk. és imáds. nők sz. Kolozsv. 1900. — *Brassai Sámuel élete*. U. o., 1927. — *Carlyle*. U. o., 1933.

BOROSS KALMAN (vágmelléki), ny. ref. lelkész, szül. Révkomáromban 1866 április 4-én, megh. 1941 márciusában. — 1895-től 1938-ig r. lelkész volt Kamocsán. — 1885-től írt verseket, társadalmi és egyh. vonatkozású cikkeket a *M. Szó*, *P. Hirl.*, *Prágai M. Hirl.* s különböző vidéki és felekezeti lapokba. — Szépirod. jellegű munkái: *Petőfi emlékezete*. Dunaszerdahely, 1923. — *Levelek a menyországba*. Beregszász, 1923. — *Sigyei János*. Tört. elb. Dunaszerdahely, (1926). — Alnevei: Komáromi Kálmán; Vágmelléki.

BRODY ISTVAN, v. színigazgató, szül. Nagykárolyban 1882 április 27-én vagy május 1-én, megh. Budapesten 1941 január 7-én (temetés napja). — Szülők: B. Lajos, Bermann Jusztina. 1904-ben rendezője volt a bpi Kis Színház körnek, majd a győri színház, 1905 januárjában pedig a bpi M. Színház titkára lett. Egy év múlva Aradon működött, később Kondor Ernővel társulva megalapítja a bpi Bonbonnière-Kabarét. 1907-ben a Vígszínház, majd 1917-ben a M. Kir. Operaház rendezője s közben a Vígszínház igazgatója volt. 1918 máj. 18-án igazgatója lett a Margitszigeti Színháznak, majd Wertheimer Ele-

mérrel a Revü-Színháznak. 1920 nyarán megnyitja a Scala Színházat, szept. 17-én az Eskütéri Színházat. Ezután Bécsben a Theater an d. Wienben, majd a Metropol-Theaterben rendezett s utóbbinak igazgatója is volt. 1926 májusában fölépítette a margitszigeti Sziget Színpadot, 1927/8-ban a M. színházban és a bécsi Carl-Theaterben rendezett. Mint filmrendező is működött. — (Néhány versen és tárcán kívül főleg színpadi műveket írt. Ezek: *Bob király*, paródia Urai Dezsővel (bemut. Új Szính. 1903. V. 16); *A. B. C.*, operett 3 felv. Révész Ferencsel Bródy Miklós zenéjére (Pécs, 1903. XI. 26); *Tiszavirág*, operett 3 felv. Vajda Lászlóval Rényi Aladár zenéjére (Király Szính. 1915. III. 27); *A császár*, operett 1 felv. Marthon Góza zenéjére (bpi Téli Kert 1916. II. 29); *Csók vásár*, operett 3 felv. Leitner Pál zenéjére (Revü Szính. 1916. VI. 1); *Pünkösdi rózsá*, operett 3 képb. Farkas Imrével (u. o. 1920. I. 3); *Férjhez megy a feleségem*, én, vígj. 3 felv. Bródy Miklós és Márkus Alfréd zenéjére (Eskütéri Szính. 1921. IV. 16); *Az asszonyok bolondja*, operett 3 felv. Lajthay Lajos zenéjére (Budai Színkör 1923. V. 9); *Leánydalom*, operett 3 felv. Vajda Lászlóval Szlatinai Sándor zenéjére (Városi Szính. 1925. XI. 14); *Miami*, operett 3 felv. u. azzal, Jacobi Viktor zenéjére (Főv. Operett-Szính. 1925. XI. 27); *Zenebona*, vídamság 3 felv. zenéje részben Abraham Páltól (u. o. 1928. III. 2., 100. előad. IX. 9.), s még számos egyfelvonásos és kabarétréfája. — Munkája: *Mindenki benne van...* (Egy színingazgató naplójából.) Bp., 1937. — Alneve: Dybró.

CSÜRY (alakv. Csüri) BALINT, dr. phil., egyet. ny. r. tanár, a M. Tud. Akad. I. tagja, szül. Egriben (Szatmár vm.) 1886 február 13-án, megh. Debrecenben 1941 február 15-én (temetés n.) — Az egyetemet Kolozsvárt elvégezvén, 1912-ben a kolozsvári ref. kollégium r. tanára, 1931-ben a debreceni tudományegyetem ny. rk., majd F. tanára lett. — Ifjúkori műfordításai: *Szamos* (1907. Lenau), *Erdélyi Lapok* (1910. H. Heine). *M. Nyelvo* (1910. Faludi idilljeihez; 1939. Ismeretl. levelek Aranka Györgyhöz), *M. Nyelvdör* (1910. A metafora), *EPhK* (1918. A füzérrím), *M. nép* (1921/2. Mókás történetek), *M. Lányok* (1923. Petőfi jelszava), *Erd. Irod. Szle* (1924. Vörösmarty Petikeje; Petőfi: Egy telem Debrecenben; 1926. Kemény Zsigmond regényforrásaihoz; 1928. Bod Péter Sz. Hilariusának forrása), *Debr. Szle* (1934. Mikszáth és Rebreanu) *IK.* (1934. Aranka Györgyhöz írt ismeretl. levelek).

DONATH LEO, dr. phil. et jur., m. k. kormányfőtanácsos, a Futura Rt. igazgatója, szül. Budapesten 1888-ban, megh. u. o. 1941. február 1-én éjjel. — 1911/21. a M. Úszó Szövetség főtitkára, 1921/4. alelnöke, 1925/33. úv. alelnöke s 1933-tól társelnöke volt. Mint úszó, rövid távlaton 1906-ban megverte Halmayt. Fiatalabb korában sporthírlapíró volt. — Irod. jellegű munkái: *Grandison és Clementina*. Irod. párhuzam. Bp., 1911. — *A fekete mén*. Történet az állatvilágból. Írta Ernest Thomson Seton. Ford. U. o., 1920 [1919].

FEKETE JÓZSEF, színész, szül. Kecskeméten 1882 november 3-án, megh. Budapesten 1941 február 14-én hajnalban. — Szülők: Schwarcz Ignác. Schwaiger Anna. 1900-ban lépett a színészi pályára. Hosszabb ideig volt az Apolló Kabaré, majd a Bethlen téri Színpad gazdasági igazgatója. — Munkája: *Színházi mindenttudó*. 1938 (Simay Edével).

GONDA BÉLA (ifj.), ny. máv. műszaki főtanácsos, szül. Budapesten 1879 február 20-án, megh. u. o. 1941 február 16-án. — Ref. Szülők: G. Béla,

ny. min. tan., Bródy Margit. A műegyetemet Budapesten végezte, 1901-ben mérnöki oklevelet szerzvéen, áll. mérnök lett s több vármegyében szolgált. Szolnoki tartózkodása alatt igazgatója volt az ottani festőművésztelepnek s főszerkesztője a szolnoki *Ujs.*-nak, melybe Góbé álnéven írogatott. Később Budapestre visszatérve, államvasúti főfelügyelő lett s mint műszaki főtan. ment nyugdíjba. Alapító főtítkára volt a M. Közlekedési Társ.-nak s mint ilyen a *M. Közlekedési Szle* szerkesztője. — Tárcái és népszerűsítő cikkei, csevegései 1904 óta különböző fővárosi és vidéki lapokban. — Munkái: *A női divat művészete*. Bp., 1916. — *A fiatal leány otthon*. U. o., 1917. — *Fiúk könyve*. U. o., 1917. — *Jó modor, jó társaság*. U. o., 1918. — *A régi világ szellemes aszszonyai*. U. o., 1923. — *A terített asztal művészete*. U. o., 1926. — *Szólók a művészetben*. Emlékkönyv a szolnoki művésztelep 25 é. jubileumára. Szerk. (U. o.), 1927.

HALKA SANDOR, ref. esperes-lelkész, szül. 1885 körül, megh. Kaposvárt 1941 február 19-én (57. évében). — Erdősokonyán működött. — Cikkei és versei: *Dunántúl Prot. Lap* (1906—).

HUSZAR MIHALY, r. k. apátplébános, országgyűlési képviselő, szül. Vasalján (Vas vm.) 1874 július 28-án, megh. Sárosvárt 1941 január 16/17-re virradó éjjel. — 1919-ben lett sárosvári plébános. 1927 óta képviselte a parlamentben a sárosvári kerületet. Publicisztikailag is működött. — Munkája: *Ünnepi szentbeszéd III. Lajos bajor király... nevenapjára és Köberl János... 50 é. áldozári jubileuma alk.* Szombathely, 1915.

KADOSSA EDE, hírlapíró, szül. Temesvárt 1881-ben, megh. Budapesten 1940 végén v. 1941 elején. — Szülők: Krausz Lipót, Taussig Lujza. Legutóbb társtulajdonosa volt a Színpadi Szerzők irodájának. 1911-ben megalapította az *Ung. Revue*-t. — Magyarból ford. szépirod. munkái: *Meine zweite Frau*. Irta Heltai Jenő. Wien, 1912. — *Flirt u. andere Novellen*. Irta Bíró Lajos. U. o., 1913. — *Das Tagebuch eines Freiwilligen*. Irta Farkas Pál. Brünn, 1913.

KOPERNICZKY FERENC, dr. theol., r. k. nagyprépost, szül. Zebevényben 1851 február 17-én, megh. Pozsonyban 1941 márciusában. — 1883-tól nagyölvedi plébános, 1908-tól esztergomi kanonok s 1915-től pozsonyi nagyprépost volt. — Sz. beszéde: *Isten Igéje* (1898). — Munkája: *Szentbeszéd Sz. Adalbert püsp. és vértanú ünnepére*. Esztergom, 1894.

KÖNCZÖL ANTAL (jákfai), r. k. esperes-plébános, szül. Rábaköcskédén 1878 augusztus 8-án, megh. Köveskúton 1941 március 28-án (temetés napja). — Szülők: K. Antal, GySEV altiszt, Kondor Borbála. 1902-ben pappá szenteltetvén, több helyt káplánkodott, majd 1913-ban kinevezték pörgölényi plébánosnak. Az 1919/21. években a lékai kerületben vezetője volt az Anschluss-ellenes mozgalomnak s mint ilyen elnöke a Felsőpulyán tartott lajtabánsági gyűlésnek. Ezért a megszálló osztrákok 1921 novemberében elűzték. Ekkor ideigl. plébánoshelyettes lett Náraiiban, majd kisegítő Kőszegen s 1922 júliusában plébános Köveskúton. — Novellái: *Szombathelyi Ujs.* (1901/3, 05) *M. Szle* (1903), *Soproni napt.* (1905/6. 08), *Alkotmány* (1907), *Amerikai kép. kath. m. naptár* (1927). Nyugat-Magyarország megszállására vonatk. emlékei: *Vasvármegye* (1931). — Munkái: *Apróságok*. (Novellák). Bp., 1905. — *A legjobb utitárs*. Ifj. ének- és imakönyv. Szombathely?, 1929.

LAKOS ISTVÁN, dr. jur., városi főjegyző, polgármesterhelyettes, megh. idegösszeroppanás következtében öngyilkosként Szentesen 1941 márciusában 56 éves korában. — Az 1919. évi államfordulatkor törvényszéki tanácsjegyző volt Szabadkán. Ekkor Szentesre került árvaszéki ülnöknek. 1928. megválasztották főjegyzőnek. *Alom a tulipános láda tetején* c. színművét Bánky Róbert társulata mutatta be Szentesen. — Verskötete a P. Hirl. szerint: *Isten szabad ege alatt.* (Nincs meg a M. N. Múzeumban!)

LAZAR JÓZSEF, hírlapíró, szül. 1879-ben, megh. Budapesten 1941 március 25-én (temetés napja). — A *M. Orsz. Tudósttő* f. v. és közgazd. rovatának szerkesztője volt. Fiatalabb korában sporthírlapírással foglalkozott.

LIPPAY GYULA, dr. jur., ügyvéd, hírlapíró, szül. Nagyszentmiklóson (Torontál vm.) 1883 október 3-án, megh. Budapesten 1941 január 8-án. — Szülők: Lippai (1887-ig Lirner) Bertalan, Fischer Janka. A jogot Budapesten és Kolozsvárt végezte, ügyvédi vizsgát is tett, de csak rövid ideig volt ügyvéd. 1912-től hírlapíróskodott Budapesten. Eredetileg a *Budapest* b. munkatársa volt, majd a *Függetl. Bpest* és a *Budai Krónika* szerkesztője. Az 1914/8. háborúban a szerb, orosz és olasz fronton küzdött s kétszer meg is sebesült. — Színműve: *Lerendula*, én. játék 3 felv. Szilágyi Lászlóval, Friedl Frigyes és Somló Sándor zenéjére (bemut. Várszính. 1923. és a Blaha Lujza Szính. is, 1923. III. 27).

LÓRANT (1905-ig Löw) JÓZSEF (Jakab), ny. magántisztviselő, szül. Debrecenben 1877-ben, megh. u. o. 1941 márciusában. — Pályáját mint hírlapíró 1895-ben a *Debr. Ellenőrnél* kezdette; 1900. XI. 7. átment a *Debrecen*-hez, amelytől 1905-ben vált meg. Ekkor a debreceni gázgyár tisztviselője lett s mint világitási vállalati titkár ment nyugdíjba. 1895. V. 9. amerikai párbaj következtében öngyilkossági kísérletet követett el. — Tárcái: *Debr. Ellenőr* (1895/900), *Debrecen* (1900/5), *Debr. Függetl. Ujs.* (1908). A Lóránt nevet, mint írói nevet 1902 óta használta.

LÓRINCZY GYÖRGY, ny. kir. tanfelügyelő, a Kisfaludy Társ. r. és a Petőfi Társ. t. tagja, szül. Nagykállón (Szabolcs vm.) 1860. december 26-án, megh. Budapesten 1941 január 28-án. — Ref. Szülők: L. Endre ügyvéd, Kriston Judit. Középiskoláit Rimaszombatban, Eperjesen és Sárospatakon, a jogot Budapesten elvégezvén, 1883—1895-ig a Rimaszombati Takarékpénztár tisztviselője, 1895—1899-ig a Felvid. M. Közműv. Egyes. titkára volt s mint ilyen Nyitrán lakott. 1899-ben kinevezték Komárom vm., majd Nyitra vm. s végül Pest vm. kir. tanfelügyelőjének. 1924-ben nyugdíjazták, 1914-ben kir. tanácsosi címet kapott s ugyanez évben a Kisfaludy Társ. r. tagjává választotta. 1927-ben megkapta a Petőfi Társ. Jókai-nagydíját. — 1887 óta írt verseket, cikkeket, elbeszéléseket kül. fővárosi, vidéki és ifjúsági lapokba. — Szépirodalmi munkái: *Nefelejts.* (Versek). Rimaszombat, 1888. — *A párkák ritája.* Alkalmi költemény. Bp., 1897. — *A magam földjén.* (Elbek.) U. o., 1898. — *Kis falum.* (Fill. Ktár. 52.) U. o., 1898. — *A becsület útján.* (Fill. Ktár. 73.) U. o., 1899. — *Igaz történetek.* (Fill. Ktár. 85.) U. o., 1900. — *Falusi potentátok* (Elbek.) U. o., 1900. — *A hujdosók.* Tört. elb. U. o., 1902. (2. kiad. U. o., 1926). — *Br. Eötvös József.* (Fill. Ktár. 1829. és Piros Kvek. 18.) U. o., 1902. — *Megtépett fészkek.* (Elbek.) U. o., 1902. — *Hűséges szí-*

vek. Elb. a m. szabadságharc idejéből. U. o., 1903. — *A bizófalvi harang szava.* (Fill. Ktár. 189/90. és Piros Kvek. 40/1.) U. o., 1904. — *Gereblyém alól.* (Elbek.) U. o., 1906. (2. kiad. U. o., [1928.]) — *Mátyus földjén.* (Fill. Ktár. 222.) U. o., 1906. ([2.] kiad. *A Mátyus földjén* c. Az én Ujs. Kvei. U. o., [1927.]). — *Magyar dicsőség.* (Fill. Ktár. 262.) U. o., 1907. — *Bolyky Abris rőlegénye és egyéb elbek.* (M. Ktár. 539.) U. o., [1908.]). — *Kis diákjaim.* (Fill. Ktár. 265.) U. o., 1908. — *A peripatetikusok.* (Fiatal Leányok Színműtára. 19.) U. o., 1908. — *Túl a sövényen.* (Fill. Ktár. 275.) U. o., 1908. — *Mikszáth Kálmán.* (Fill. Ktár. 278.) U. o., 1909. — *A rétek lelke.* (Elbek.) U. o., 1909. — *Búcsú a bencésektől.* Komárom, 1910. — *Szomorú versek.* [Szeged], 1910. — *Törisek útján.* Felolv. [Bp.], 1910. — *Végrendelet.* Komárom, 1910. (Egy példányban készült klny. a *M. Hírl.*-ből) — *Az igmándi bég.* [Tört. elb.] a m. ifj. sz. Bp., 1911. ([2.] kiad. Fill. Ktár. 303/4. U. o. 1911; 3. kiad. U. o., 1917.) — *Titokban.* Komárom, 1911. — *A verdibáli nász.* Elbek. Bp., 1911. — *A kavai fűzfák.* (Fill. Ktár. 305/6.) U. o., 1911. — *Amit a kender mesél.* (Fill. Ktár. 305/6.) U. o., 1911. — *Utitársaim.* (Elbek.) U. o., 1911. — *Dejanira és más novellák.* (Modern Ktár. 189.) U. o., 1912. — *Az özvegy falu.* [Háborús elbek.] U. o., 1916. (2. kiad. [1927.]) — *A kék ember és egyéb novellák.* U. o., 1918. — *Az öreg pandur.* Reg. U. o., 1921. — *A Koháry bolondja.* Tört. elb. az ifj. sz. U. o., [1922.]. — *A Pósa-asztal.* U. o., 1922. — *Az üreghegy.* (Elbek.) U. o., 1922. — *Az ólmódó Bükk.* U. o., 1925. — *Mesék a mesekirályról.* U. o., 1925. — *A nagy vicispán.* Iglói Szontágh Bertalan emléke. U. o., 1926. — *Bársony István.* U. o., 1927. — *A boldogság császára.* Fantazmagoria. U. o., [1927] és Reg. alcímmel. U. o., 1928. — *M. éjszakák.* U. o., [1927.]. — *Szobrok az éjszakában.* 1918/28. U. o., [1928.]. — *Rákosi Jenő emlékezete.* U. o., [1927.]. — *Ketyegő Mátyás.* (Az Én Ujs. Kvei.) U. o., [1929.]. — *Május király.* (Novella.) U. o., [1931.]. — *Enikő meséi.* U. o., [1932.]. — *Tatárok a szárazrőggyön.* Reg. U. o., [1934.]. — *Magyar csodák.* U. o., [1935.]. — *Mesél a falu.* (Elbek.) U. o., 1938. — *Az egyetlen gyerek.* (Legjobb Olvasmányok. 5.) U. o., é. n.

MARTONFFY MARIUSZ (krasznarécsei), dr. jur., a Székesfőv. Elektromos Művek igazgatója, szül. Kassán 1888 január 30-án, megh. Budapesten 1941 február 1-én. — R. k Szülők: M. Márton, iparokt. főigazgató; Klupathy Mária; felesége: Sacher Magdolna, Bárczy István ny. polgármester testvérhuga. 1912-ben a székesfőváros szolgálatába lépett, ahol 1918-ig fogalmazó-ságig vitte. Az 1918/19. forradalmak után megvált állásától, de 1926 dec. 1-én mint ideigl. hivatalnok újból a székesfőváros tisztikarának a tagja lett s 1931. márc. 24-én megválasztották tanácsjegyzőnek. 1936. jún. 1-én a Szfőv. Elektromos Művek aligazgatója lett igazgatói címmel. — Versei és tárcái: *Orsz.-Fil.* (1906), *A Hét* (1907/8), *M. Hírl.* (1908), *Az Ujs.* (1909), *Szegedi Híradó* (1909). — Mártonlynak is írta a nevét.

MRAZ GYÖRGY (Mór), kisérdei esperes plébános, szül. Csáktornyan 1875 január 6-án, megh. Huguagon 1941 január 2-án. — Belépve a ferences rendbe 1879-ben pappá szentelték. 1899-ben világi lelkész, 1908-ban zóshartyáni, 1936-ban huguagi plébános lett. — Vadászati rajzai: *Vadászlop* (1903/6).

— NOVAK LAJOS (nemes), pápai prelátus, c. prépost, a Szt. István Akadémia r. tagja, szül. Divényben (Nógrád vm.) 1842. május 24-én, megh. Budapesten 1941. február 3/4-re virradó éjjel. — 1865-ben pappá szenteltetvén, néhány évi káplánkodás után 1872-ben a bpi kir. kat. gimn. hittanára lett. 1902. e minőségben nyugalomba vonulván, 1902—39-ig a bpi hitoktatók érseki tanfelügyelője volt. 1900-ban tb. kanonok, 1914-ben kaposzeői c. prépost, 1924-ben pápai prelátus lett. — 1861—1898. írogatott, részben Kávon Lajos álnéven különböző napi és hetilapokba és folyóiratokba. Az *István bácsi nap-tára* 1865. és 1866. évfolyamaiban megjelent beszélyaivel pályadíjat is nyert. Versek is írt kat. lapokba. — Szépirod. jellegű munkái: *Falusi rossz szokások*. Esztergom, 1869. (4. kiad. Népiratkák 67. sz. Bp., 1902). — *A sinai bábrány*. Pest, 1873. (Kávon Lajos álnéven). — *Gr. Károlyi Gyuláné, szül. gr. Károlyi Georgina emlékezete*. Gyászbesz. Bp., 1878. — *Gr. Károlyi István emlékezete*. Gyászbesz. U. o., 1881. — *Emlékbesz... Majer Istvánnak... a pesti Bölcsőde-Egyes. ált. rend. gyászünnepélye alk.* U. o., 1894. — *Uram maradj velünk, mert esteledik*. Őti kalauz az örökkévalóságba... öregek... lelki gyámolítására. U. o., 1904. — *Emlékbesz... gr. Károlyi Sándor... gyászünnepélye alk.* U. o., 1907. — *Emlékbesz... özv. Adler Antalné... gyászünnepélye és arcképeinek leleplez. alk.* U. o., — *Pázmány Péter*. U. o., 1915.

PROCKL SANDOR, ny. államrendőrségi hivatalnok, szül. Budapesten 1880-ban, megh. u. o. 1941 február 16-án. — Szülők: P. János, Silbermann Róza. 1926 táján elvesztette szemvilágát, azóta nem írt. Előbb évekig hírlap-íróskodott s az *Egyh. Közl.* meg az *Uj Lap* b. munkatársa volt.

SANDORFI KAZMÉR, dr. jur., ügyvéd, szül. Veszprémben 1877 október 17-én, megh. u. o. 1941 január 12-én. — Atyja: S. (1873-ig Fürst) Miksa főorvos. 1903 óta gyakorló ügyvéd volt Veszprémben. — A *Veszprém vm.* fel. szer. és a *Veszprémi Hírl.* főmunkatársa volt.

SIPOSS BELLA, megh. Budapesten 1941 március 12-én. — Az *Ország-Világ* belső munkatársa volt.

SZIRMAY ÖDÖN (szirmai), dr. jur., hírlapíró, szül. Óradnán 1882-ben, megh. Budapesten 1941 január 12-én. — R. k. Szülők: Sz. József, lipóczy Keczer Etelka; feleség: Laszky Armin nagyváradai nyomdatulajdonos leánya, Adél. Az 1905. évi darabont-korszak idején Kovács Gusztáv főispán titkára volt. Az alkotmányos rend helyreálltával hírlapíró lett. Pályáját a nagyvárad *Szabadság* c. napilapnál kezdette, melynek előbb h. 1906. szept. 25-étől 1912 nov. 18-áig fel. szerkesztője volt. Később Budapesten az *A Nap* c. bulvár lap, majd az 1918/9-es forradalmak után a legitimista *Magyarság* b. munkatársa volt. Később ismét visszament Nagyváradra a *Szabadsághoz*, majd újból Budapestre került a *Magyarsághoz* s ennek politikai irányváltoztatása után a *M. Nemzethez*, melynek fővárosi rovatvezetője volt. — Versekot is írt, pl. *Ország-Világ* (1901/2).

SZTERÉNYI (1881-ig Stern) JÓZSEF (1918-tól brassói br.), v. b. t. t., ny. miniszter, szül. Lengyeltótiiban (Somogy vm) 1861 november 25-én, megh. Budapesten 1941 február 6-án. — Ref. Atyja Sz. Albert, úpesti főrabbi. Az 1880-as évek elején hírlapírói pályára lépett s több bpi napilap b. munkatársa, majd 1885—89. a *Brassó* c. polit. lap szerkesztője volt. 1889-ben kinevezték

erdélyi iparfelügyelővé, majd 1890 februárjában bekerült a keresk. minisztériumba, ahol előbb az iparfejlesztés ügyeivel foglalkozott, majd az 1895-ben megszervezett ipari és keresk. szakoktatási ügyosztály élére került. 1896-ban iparoktatási főigazgató, 1898-ban min. o. tanácsos, 1899-ben min. tanácsos, 1905-ben adminisztratív, majd 1906-ban polit. államtitkár lett. Ugyanez évben a bpi II. ker. országgyűlési képviselőjévé is megválasztották. 1908-ban megkapta a valóságos b. titk. tanácsosi méltóságot. 1910-ben megvált államtitkári állásától, de az új választásokon is bekerült a parlamentbe. 1918 januárjában Wekerle Sándor kormányában elvállalta a keresk. tárcát. 1918 áprilisában kormányalakítással is megbízták, de vállalkozása a Károlyi-Párt magatartása következtében meghiúsult. Az 1918-iki forradalom kitörésekor internálták s egész az 1919-iki proletárdiktatúra bukásáig raboskodott. Az első nemzetgyűlésen pártonkívüli programmal a bpi lipótvárosi kerületet képviselte. 1927-ben életfogytiglan kinevezett tagja lett az akkor alakított felsőháznak. Szinte élete fogytáig fejtett ki publicisztikai munkásságot s a keresk. és ipar Körébe vágó szakmunkái száma meghaladja a százat.

TAR ZOLTAN (gödénytari), Ung vm. főlevéltárnoka, szül. 1880 körül, megh. Ungvárt 1941 januárjában (62. évében). — Előtte ismert versei és tárcái: *Debreceen* (1894), *Debr. Ellenőr.* (1894, 99, 900), *M. Lányok* (1899, 901), *Új Idők* (1899).

TORNYAY FERENC, r. k. esperes-plébános, szül. Féltoronyban (Moson vm.) 1863 május 8-án, megh. Torbágyon 1941 március 10-én. — Bukarestben 1896-ban pappá szenteltetvén, Brailában és Giurgiuban lelkészkedett, majd 1899-ben Tordába került káplánnak. 1903-ban átlépett a székesszefervári egyházmegyébe s 1907-ig Csalában működött, mint házikáplán és tanító. 1907/8. egyh. karnagy volt Szatmárt, 1908/14 plébánoshelyettes Mányon és 1915-től plébános Torbágyon. — Szépirod. jellegű munkái: *Százhetvenöt elbeszélés Jézus Sz. Szíve ájtatosságának hasznos voltáról.* Keller József Antal után. Szombathely, 1901. — *Százitz elbeszélés Pádúai Sz. Antalról.* Irta u. a. Ford. és átd. U. o., 1902.

TRAGOR IGNAC, dr. jur., m. kir. kormányfőtan., takarékpénztári igazgató, a Sz. István Akad. r. tagja, szül. Vácon 1869 június 4-én, megh. u. o. 1941 február 10-én. — A jogot elvégezvén, ötévi közjegyzőhelyettesi munkásság után, 1900-ban a Váci Takarékpénztár vezér-, később elnök-igazgatója lett. — Bpi és váci lapokba számos helytörténeti vonatkozású cikket írt s egy egész sereg könyvet is adott ki, melyek mind Vác multjával és jelenével foglalkoznak. Még tanuló korában verseket és tárcákat írt a *Váci Közl.*-be.

VERŐ GYÖRGY (családi nevén Hauer Hugó), zeneszerző és drámaíró, szül. Igalon (Somogy vm.) 1857. március 31-én, megh. Budapesten 1941. március 12-én. — Ref. konvertita. Jogot és zenei tanulmányokat végzett. 1880-ban színész lett Szegeden, 1882-ben karmester Miskolcon; 1883—1887-ig a bpi Népszínház rendezője volt, azután 1892-ig nagyobb vidéki társulatok művezetőjeként működött. 1892-ben Budapestre költözött s kizárólag tolla után élt. — Tárcái, versei és irodalmi cikkei 1891 óta különböző főv. napi- és hetilapokban. — Eredeti és fordított színművei: *Fiatal asszony, kinek vén lánya van*, vígj. 1 felv. (bemut. Pécs, 1877); *Prológ* (Miskolc, 1882);

A műkedvelők, vígj. 1 felv. (u. o. 1883); *Metuzálem herceg*, operett 3 felv. Írta: Wilder és Delacour, Johann Strauss zenéjére (bpi Népszính. 1884. IX. 5.); *Már késő*, vígj. 1 felv. (Debrecen, 1888); *Szalidn*, operett 3 felv. (Népszính. 1892. XI. 19.); *Virágcsata*, operett 3 felv. (u. o. 1894. IV. 28.); *Ezer év*, látv. színm. 10 képb. (u. o. 1896. IV. 17., 150. előad. XII. 30); *Az oroszánvadász*, operett 3 felv. Paul Schönthan és Leo Stein után (u. o. 1897. XI. 12.); *1848*, látv. színm. 9 képb., előjátékkal (u. o. 1898. III. 15., Erödi—Schöpflin M. színm. lexikona *Hadak útja* c. eml.); *A Kleopátra*, operett 3 felv. (M. Szính. 1900. III. 6.); *A pesti utca*, én. főv. életk. 3 felv. (u. o. 1900. XI. 14.); *Kain*, drám. költ. 4 felv., 1 közjátékkal (Nemz. Szính. 1902. IV. e.); *Bölcső és koporsó*, alkalmi darab 2 felv. (M. Szính. 1902. IX. 16.); *A bajusz*, én. ját. 3 felv. (u. o. 1903. II. 6., németül: *Der Schnurrbart* c. Bécs, Carl-Theater 1905. I. 20.); *Menyecskék*, 3 egyfelvonásos népsz. (Népszính. 1903. XI. 27.); *Doktorkisasszonyok*, operett 3 felv. (M. Szính. 1903. XII. 19.); *Csak tréfa*, én. boh. 3 felv. (u. o. 1904. IX. 10.); *Leányka*, dalját. 3 felv. (Népszính. 1906. I. 17.); *A nép*, színm. 3 felv. (Nemz. Szính. 1907. III. 2.); *Göre Gábor Budapesten*, kom. 3 felv., 8 képben, zenéjét összeáll. Vincze Zsigmond (Királysính. 1907. V. 25.); *Falusi Madonna*, dalját. 3 felv. (u. o. 1907. XI. 6.); *Leánynéző*, tréfa 1 felv. (M. Szính. 1908. III. 20.); *Die Bettelgrüftn*, operett 3 felv. (Fedák Sárival a címszerepben, Berlin, Deutsch. Theater 1908. VI. 8.); *Az ellenség*, színm. 3 felv. (Vígshínl. 1915. I. 9.); *Huncut a lány* (Médi), operett 3 felv. Írta: Alfréd Grünwald és Leo Stein, Robert Stolz zenéjével (Királysính. 1924. IV. 19.); *Hanna és Tsa*, vígj. (előadatlanul maradt). — Munkája: *A Népszínház Budapest színi életében*. Bp., 1925. — *Bla ha Lujza és a Népszínház Budapest színi életében*. U. o. (1926)

WINKLE ISTVAN, hírlapíró, szül. 1893 kör., megh. Kolozsvárt 1941. február 20-án (tem. napja, 49. évében). — A kolozsvári *Ellenzék* és *Keleti Újs.* munkatársa volt.

ZIMITS MIHALY, SVD., az Isteni Ige Társaságának áldozópapja, szül. Vasalján 1886. február 18-án, megh. Budapesten 1941. március 16-án. — Szülők: Z. Mihály, Kártyás Anna földművesek. 1909-ben szentelték áldozópappá. Mint kámi plébános (1921/28.) 1928-ban belépett az Isteni Ige Társaságába, 1930—33-ig népmissziókat végzett s ekkor Budatötény plébánosa lett. — Szentbeszédei: *Evangelium* (1923.). Szerk. a *Világposta* és 1930 óta a *Kis hitterjesztő* c. hitbuzgalmi lapokat, valamint a *Sz. Mihály missziós nap-tárt*. Ő állította össze rendjének m. nyelvű imakönyvét. G. P.